

«Аҳли зимма»га закот берса бўладими? | Фикҳ дарслари (325-дарс)

19:00 / 23.04.2025 1847

Ва зиммийга эмас. Унга (зиммийга) закотдан бошқасини берса бўлади.

Ислом давлати соясида яшаётган «аҳли зимма» деб аталувчи бошқа дин вакилларига закотдан бериб бўлмайди, чунки закот мусулмонлардан олиниб, мусулмонларга берилиши шарт. Аммо аҳли зиммага нафл садақалардан, садақаи фитрдан берса бўлади, чунки аввал айтилганидек, закот молиявий ибодат бўлиб, уни бериш учун ҳам, олиш учун ҳам мусулмон бўлиш керак.

Фосиқларга закот берса бўладими?

«Фосиқ» деб баъзи гуноҳ ишларни қилиб, номи чиққан одамга айтилади. Мусулмон одам-у, лекин гуноҳ ишлар ҳам қилган бўлади. Қадимги уламоларимиз: «Бундай одамларга закот бериш мумкин», деганлар. Шу билан бирга, закотни олгандан кейин уни фисқ ва гуноҳ ишларга сарфламаслиги аниқ бўлиши керак, деган шартни қўйганлар. Балки унга закот бериш асносида уни фисқни тарк этиб, тақво йўлини лозим тутишга даъват қилинади. Лекин фисқи ила мусулмон жамиятига, динга ва дин аҳлига ёмонлик қилган одамга закот берилмайди.

Бенамозлиги билан фосиқ бўлган одамга закот бериш ҳақидаги саволга баъзи уламоларимиз: «Уни намоз ўқишга чақирилади. Агар намоз ўқишга ваъда қилса, берилади, бўлмаса йўқ», деганлар.

Албатта, бу мулоҳазалар қадимги вақт ўлчови билан фосиқ саналган кишилар ҳақидадир. Ўша вақтларда бир марта маст бўлгани собит одам ҳам, бир марта намоз ўқимаган одам ҳам, бир марта ёлғони собит бўлган одам ҳам фосиқ ҳисобланган.

Милодий йигирманчи аср бошлари, ҳижрий ўн тўртинчи аср охирларида яшаган машҳур уламолардан баъзилари эса бу ҳақда қуйидагича фатво берадилар:

«Мулҳидлар (динсизлар) бунга ўхшаш юртларда турлича бўладилар:

Баъзилари Аллоҳга очик-ойдин куфр келтирадилар. Бу Холиқни инкор этиш ёки Унинг сифатларидан баъзиларини таътил қилиш (амалдан қолдириш) ёки Унинг ибодатига ширк келтириш билан бўлиши мумкин.

Улардан баъзилари ваҳийни, набийларни инкор қилишлари ёки Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга, Қуръонга, ўлгандан кейин тирилиш каби ишлардан бирортасига шубҳа, таъна қилишлари мумкин.

Улардан яна баъзилари Исломни фақат оғиздагина даъво қиладилар. Улар «Мен мусулмонман», дейди, лекин ўзи ароқни ичаверади, зинони қилаверади, намоз ўқимайди, рўза тутмайди, закот бермайди, қудрати етиб туриб, ҳаж қилмайди. Ана ўшандайларнинг жуғрофий Исломи эътиборга олинмайди. Улардан бирортасига закот бериш мумкин эмас».

6. Кучли, бирор касбга қодир кишилар.

Жумҳур уламолар: «Бу тоифадаги кишиларга закот олиш жоиз эмас», десалар ҳам, ҳанафий уламолар: «Моли нисобга етмаган бўлса, олса бўлаверади», дейдилар. Лекин уларнинг закот сўрашлари, тиланчилик қилишлари ҳаром бўлади.

«Кифоя» китобининг иккинчи жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7013-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.